

Ministerie voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening
Tav de heer H.M de Jonge
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Ministerie voor Klimaat en Energie, de heer R.A.A. Jetten
Ministerie voor Infrastructuur en Waterstaat, de heer M.G.J. Harbers
Ministerie voor Infrastructuur en Waterstaat, mevrouw V. Heijnen

Den Haag, 7-02-2022

Onderwerp: uitnodiging gesprek Circular Hero 2022

Excellenties, beste Hugo, Rob, Mark, Vivianne,

Vandaag ben ik uitgeroepen tot circular hero 2022. Een mooie prijs van het Versnellingshuis, (uw) ministerie I&W. Deze prijs eert mijn inspanningen om biobased bouwen in Nederland revolutionair op te schalen en maakt mij dankbaar. Het geeft mij ook een nog grotere verantwoordelijkheid. Om dit ambassadeurschap waard te zijn en op alle bestuurlijke niveaus het gesprek aan te gaan. Want nu ik weet wat ik weet over de implicaties van het beperkte CO₂-budget dat ons nog rest, zal ik het niet meer loslaten. Daarom wend ik me direct tot u!

De bouwsector is verantwoordelijk voor 38% van de CO₂-uitstoot. Net als met stikstof is er een onomkeerbare CO₂-grens van een leefbare aarde. Daar valt niet tegenop te mitigeren. Voor **alle** bouwactiviteiten in Nederland is nog maar 100 Mton CO₂ over. Als we blijven bouwen, zoals we deden, is ons budget over 8 jaar op. Voor altijd! Om binnen dat CO₂-budget te blijven is de directe limiet 50% en in 2030 75% CO₂-reductie noodzakelijk. Rekent u even mee? Bij ongewijzigde CO₂-eisen aan gebouwen is het in 2022 niet mogelijk 70.000 woningen per jaar bouwen maar maximaal 35.000. Al helemaal geen 100.000. Zó ziet de uiterste grens eruit. Of zo: 50% minder uitstoot door staal, beton en cement, per direct. Dit budget omvat niet alleen **alle** plannen en voornemens voor wonen, het is **inclusief** de plannen voor GWW, distributie, vakantieparken, utiliteit, datacenters, renovatie etc.. We stampen al bouwend de afgrond in.

Om binnen de 1,5 graad te blijven, kan niet meer alles overal. Het plafond is bekend en zal ook landelijk erkend en bepalend voor ons handelen, op basis van een CO₂-boekhouding. Gelukkig zijn er oplossingen om woonarmoede wél op te lossen. Dat er woonruimte nodig is duidelijk! Met **bouwen naar behoefte**, met zo min mogelijk materiaal, en hier komt het; **met materiaal dat CO₂ opneemt en vastlegt** in plaats van uitstoot. Juist niet door BOUWEN, BOUWEN, BOUWEN of SLOPEN. Door WONEN centraal te stellen en met **chirurgische precisie** (KAW) geschikte woonruimte toe te voegen. Ook door **financiële, vermogens- en huur kaders radicaal te veranderen** en aan **woondeals een CO₂ randvoorwaarde** te geven. Een integrale aanpak, die verder gaat dan Ruimtelijke Ontwikkeling, bouwen en huizenfabrieken.

Dit lijkt radicaal en revolutionair, maar dat is het niet. Het is noodzakelijk. Alleen daardoor al haalbaar en betaalbaar. Slimme interventies nu, voorkomt *stranded assets* bij bouwbedrijven, pensioenfondsen en burgers later. Biobased huizen creëren gezonde woningen, die immens besparen op gezondheidsschade en uitval op de werkvloer. Gun ons land een moonshot. Richten alle pijlen op hetzelfde doel, dan komt direct er ruimte voor de innovatieve sector die al klaar staat. Dit *moonshot* is eenvoudig te formuleren: Haalbaar en betaalbaar laten we los, om circulair, toekomstbestendig en alles van waarde te omarmen.

Het kan wél, ook met een CO₂ -budget!

Laten we samen de *moonshot* voor de bouw ontketenen, met bouwhero's in de hele keten. Voor onze aller nabije toekomst en die van onze kinderen.

Ik kom graag met u in gesprek.

Met warme groet,

Sandra Nap
directeur Holland Houtland
Circular Hero 2022

Bijlage: Aanleiding brief

Wauw, ik ben... Circular Hero 2022! Sprakeloos en tegelijk voel ik ook een groot ongemak. Met dit ongemak wend ik me tot Hugo, Rob, Mark en Vivianne in een open brief.

Want het is mooi om in de voetsporen van circulaire kampioenen zoals Thomas M. Rau te treden. De jury zegt dat Holland Houtland veel heeft aangejaagd. Zij schaart mij in de categorie revolutie (dank jury). Maar ik weet inmiddels dat de kansen die ik zag om de energietransitie te versnellen dankzij energietransitie in de bouw, volstrekt onvoldoende zijn. Het is bittere **noodzaak** dat de bouw de energietransitie *is* en dat kan geen dag uitstel meer verdragen.

Hoe zetten we een revolutie in gang die exponentieel door het land raast? Hoe gaat de hele sector álles op alles zetten? Hoe nemen we afscheid van de fossiele en kosten- gemotiveerde bouw die leidt tot monotone hoogbouw of tot omgeploegde weilanden vol ziellose rijtjeshuizen? "De gewone burger" zegt volmondig JA tegen een duurzamer en groener perspectief. Als ik professionals spreek, bij de overheid, de bouw of in de politiek, dan is het "Ja maar daarvoor is *de ander* aan zet" of "Ja maar de regels, het level-playingfield". Het breekt mijn hart. Bijna iedereen weet wat nodig is, maar zit vast in het haalbaar-betaalsysteem. Het is nodig en het kan om de ruimte in hoofd en handelen te krijgen voor, "Het kan wél" en te erkennen dat dit systeem ons faalt! Daar is moed en lef voor nodig. Als we stoppen met polderen en de wetenschap leidend laten zijn in plaats van de achterblijvers. Iedereen wil binnen de 1,5 grad CO₂-uitstoot van het Parijsakkoord blijven, toch? Binnen de grenzen van de enige aarde die we hebben.

Deze circulaire hero, ik, ik kan het niet alleen. Daarom wend ik me tot Hugo de Jonge, Rob Jetten, Mark Harbers en Vivianne Heijnen in onderstaande open brief. Voel jij je gesterkt door deze oproep? Deel deze brief dan ook!